

Brüssel, 14. juuli 2020
REV1 – asendab 8. veebruari 2018. aasta
teate

TEADE SIDUSRÜHMADALE

ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMINE ELIST NING ELI ÕIGUSNORMID KAUPLEMISJÄRGSETE FINANTSTEENUSTE VALDKONNAS

Alates 1. veebruarist 2020 on Ühendkuningriik Euroopa Liidust välja astunud ja temast on saanud kolmas riik¹. Väljaastumislepinguga² on ette nähtud üleminekuperiood, mis lõpeb 31. detsembril 2020. Kuni selle kuupäevani kohaldatakse ELi õigust täies ulatuses Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis³.

Üleminekuperioodi jooksul peavad EL ja Ühendkuningriik läbirääkimisi uue partnerluslepingu üle. Ei ole aga kindel, kas uus partnerlusleping sõlmitakse ja jõustub üleminekuperioodi lõpus. Igal juhul on sellise lepinguga loodav suhe väga erinev Ühendkuningriigi osalemisest siseturul⁴.

Peale selle on Ühendkuningriik pärast üleminekuperioodi lõppu kolmas riik ka seoses ELi õiguse rakendamise ja kohaldamisega ELi liikmesriikides.

Seetõttu tuletatakse kõigile huvitatud isikutele ja eeskätt ettevõtjatele meelde, milline on üleminekuperioodi lõppemise õiguslik mõju nende tegevusele.

Soovitused sidusrühmadele

Tuletisinstrumentide ja väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute vastaspooltel ning Ühendkuningriigi väärtpaberite keskdepositooriumides liikmesriigi õigusega reguleeritud finantsinstrumente emiteerivatel sidusrühmadel soovitatakse hinnata üleminekuperioodi lõppemise tagajärgi, võttes arvesse käesolevat teadet, ja võtta asjakohaseid meetmeid, et tagada kõikide kohaldatavate õigusnõuete täitmine.

¹ Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.

² Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping (ELT L 29, 31.1.2020, lk 7) (edaspidi „väljaastumisleping“).

³ Võttes arvesse teatavaid väljaastumislepingu artiklis 127 sätestatud erandeid, mis ei ole käesoleva teate kontekstis asjakohased.

⁴ Eelkõige ei ole vabakaubanduslepinguga ette nähtud (kaupade ja teenuste valdkonnas) selliseid siseturu põhimõtteid nagu vastastikune tunnustamine.

Tähelepanu! Käesolevas teates ei käsitleta järgmisi küsimusi:

- ELi õigusnormid kollisiooni ja kohtualluvuse kohta (õigusalane koostöö tsiviil- ja kaubandusasjades);
- ELi äriühinguõigus;
- ELi isikuandmete kaitse õigusnormid.

Nende küsimuste kohta koostatakse või on juba avaldatud muud teated⁵.

Käesolevat teadet tuleks lugeda koos komisjoni 9. juuli 2020. aasta teatisega „Muutusteks valmistumine. Teatis valmisoleku kohta seoses Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi vahelise üleminekuperioodi lõppemisega“⁶ ja eelkõige selle jaotisega II.B.1.

Pärast üleminekuperioodi lõppu ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes enam ELi õigusnorme finantsturgude valdkonnas, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrust (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta (EMIR),⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrust (EL) nr 600/2014 finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (MIFIR),⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta määrust (EL) 2015/2365, mis käsitleb väärtpaperite kaudu finantseerimise tehingute ja uuesti kasutamise läbipaistvust ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (väärtpaperite kaudu finantseerimise tehingute määrus),⁹ määrust (EL) nr 909/2014, mis käsitleb väärtpaperiarvelduse parandamist Euroopa Liidus ja väärtpaperite keskedepositooriume (väärtpaperiarvelduse ja väärtpaperite keskedepositooriumide määrus),¹⁰ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 1998. aasta direktiivi 98/26/EÜ arvelduse lõplikkuse kohta makse- ja väärtpaperiarveldussüsteemides (arvelduse lõplikkuse direktiiv)¹¹. Sellel on eelkõige järgmised tagajärjed.

1. TULETISINSTRUMENDID

- Pärast üleminekuperioodi lõppu ei vasta Ühendkuningriigi reguleeritud turul kaubeldavad tuletisinstrumendid enam liidu õiguse kohasele börsil kaubeldava tuletisinstrumendi määratlusele. MIFIRi artikli 2 punkti 32 kohaselt on börsil

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_et.

⁶ COM(2020) 324 final.

⁷ ELT L 201, 27.7.2012, lk 1.

⁸ ELT L 173, 12.6.2014, lk 84.

⁹ ELT L 337, 23.12.2015, lk 1.

¹⁰ ELT L 257, 28.8.2014, lk 1.

¹¹ EÜT L 166, 11.6.1998, lk 45.

kaubeldavad tuletisinstrumentid sellised tuletisinstrumentid, millega kaubeldakse ELi reguleeritud turul või sellega samaväärseks tunnustatud kolmanda riigi turul¹². Seega on Ühendkuningriigi reguleeritud turul börsil kaubeldavad tuletisinstrumentid liidu õiguse¹³ kohaselt pärast üleminekuperioodi lõppu börsivälised tuletislepingud. EMIRi artikliga 2a on komisjonile antud õigus kuulutada kolmanda riigi turg samaväärseks. Ühendkuningriigi samaväärsuse hindamine selles valdkonnas on pooleli ja seda ei ole veel lõpule viidud. Seega peavad kõik sidusrühmad olema teadlikud stsenaariumist, mille puhul Ühendkuningriigi reguleeritud turgudel kaubeldavaid tuletisinstrumente käsitatakse börsivälise tuletisinstrumentidena, ja olema selliseks stsenaariumiks valmis.

- Seega kohaldatakse börsil kaubeldava tuletisinstrumenti suhtes pärast selle muutumist börsiväliseks tuletisinstrumentiks kõiki EMIRis börsivälise tuletisinstrumentide tehingutele kehtestatud nõudeid. Välja arvatud finantssektorivälise vastaspoolte riskimaandamistehingud, arvestatakse kõiki börsivälise tuletisinstrumentide tehinguid EMIRi kohase kliirimiskünnise arvutamisel ning nende suhtes kohaldatakse EMIRis sätestatud kliiringukohustust, tingimusel et selline kohustus asjaomase toote suhtes kehtib,¹⁴ samuti teatavaid riskimaandamisemeetodeid (eelkõige tagatise üleandmisel).

Börsivälised tuletisinstrumentid, mille suhtes kohaldatakse kliiringukohustust, tuleb kliirida sellise keskse vastaspoolte kaudu, mis on ELi liikmesriigis tegevusloa saanud ja asutatud või mis on asutatud kolmandas riigis ja saanud EMIRi artikli 25 kohaselt Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) tunnustuse seda liiki börsivälise tuletisinstrumentide kliirimiseks¹⁵. Komisjonil on õigus kuulutada kolmanda riigi õigus- ja järelevalveraamistikud samaväärseteks. Nimetatud samaväärsust kinnitav otsus on eeltingimus, et ESMA kolmanda riigi kesket vastaspoolt tunnustaks. Samaväärsuse ja tunnustamise puudumise korral ei saa Ühendkuningriigis asutatud kesket vastaspoolt pärast üleminekuperioodi lõppu kliiringukohustuse täitmiseks kasutada. Ühendkuningriigi samaväärsuse hindamine selles valdkonnas on pooleli ja seda ei ole veel lõpule viidud. Seega peavad kõik sidusrühmad olema teadlikud stsenaariumist, mille puhul vastaspoolde ei saa oma EMIRi kohast kliiringukohustust Ühendkuningriigis asutatud kesksete vastaspoolte kaudu täita, ja olema selliseks stsenaariumiks valmis.

- Kohustus kliirida tehingud ELis asutatud ja tegevusloa saanud keskse vastaspoolte kaudu või kolmandas riigis asutatud tunnustanud keskse vastaspoolte kaudu kehtib ka kolmandates riikides asutatud vastaspooltele, kui lepingul on ELis otsene,

---

¹² Börsil kaubeldav tuletisinstrument on „tuletisinstrument, millega kaubeldakse reguleeritud turul või kolmanda riigi turul, mis on tunnustatud samaväärseks reguleeritud turuga [...], ega kuulu seega EMIRi artikli 2 punktis 7 määratletud börsivälise tuletisinstrumenti mõiste alla“, vt MIFIRi artikli 2 punkt 32.

¹³ Börsivälised tuletislepingud on tuletislepingud, millega ei kaubelda ELi reguleeritud turul või millega kaubeldakse sellise kolmanda riigi reguleeritud turul, mille kohta ei ole tehtud samaväärsust kinnitavat otsust. Vt EMIRi artikli 2 punkt 7 ja artikkel 2a.

¹⁴ Kliiringukohustust kohaldatakse praegu järgmiste toodete suhtes: intressimäärade vahetustehingud euro, Jaapani jeeni, USA dollari, Norra krooni, Poola zloti ja Rootsi krooniga ning indeksipõhised krediidiriski vahetustehingud.

¹⁵ Vt EMIRi artikli 4 lõige 3.

märkimisväärne ja prognoositav mõju või kui selline kohustus on vajalik või asjakohane selleks, et vältida EMIRi sätetest kõrvalekaldumist¹⁶.

- Enne üleminekuperioodi lõppu sõlmitud lepingute suhtes ei saa Ühendkuningriigis asutatud kesksed vastaspoolled pärast ELi tegevusloast ilmajäämist enam teatavaid toiminguid teha (nt tihendamine) ega teatavaid kohustusi täita (nt rikkumismenetlus).
- Kolmandates riikides asutatud tunnustamata kesksete vastaspoolte tuletisinstrumentidest tulenevate riskipositsioonide suhtes ELis asutatud krediitiasutuste ja investeerimisühingute hoitavate nõuete puhul kehtib kõrgem kapitalinõue¹⁷. Seda põhjusel, et nõuetele vastavateks vastaspoolteks, kelle suhtes saab kapitalinõuete määrase alusel kohaldada soodsamaid kapitalinõudeid,¹⁸ saavad olla üksnes ELis asutatud ja tegevusloa saanud kesksed vastaspoolled ja kolmandas riigis asutatud tunnustatud kesksed vastaspoolled¹⁹.
- Kliiringukohustusega ELi vastaspoolled ja kolmandate riikide vastaspoolled peaksid seega kontrollima oma tuletisinstrumentide portfelle. Kõik vastaspoolled (sh kolmandates riikides asutatud vastaspoolled) peaksid olenemata sellest, kas tegemist on finantsasutuse või kliirimiskünnist ületava mittefinantsettevõtjaga, hoolt kandma, et nad vastavad kliirimisnõuetele. Kui tuletisinstrumentidega tehinguid tehakse või kliiritakse vahendaja kaudu (st kliiriv liige, kliiriva liikme klient või kaudne klient), peaksid vastaspoolled tagama selle vahendajaga sõlmitud lepingu nõuetekohase vastavuse kõikidele kohaldatavatele õigusnõuetele. See kehtib ka pangandusgruppidesiseste kliiringusuhete puhul.

2. KAUPLEMISTEABEHOIDLAD JA ARUANDLUS

- Kesksed vastaspoolled või vastaspoolled peavad ELis registreeritud kauplemisteabehoidlale või ESMA tunnustatud kolmanda riigi kauplemisteabehoidlale teada andma tuletisinstrumentidest või väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingutest, mille suhtes kohaldatakse EMIRi või väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute määrase kohast aruandluskohustust²⁰. EMIRi artikliga 77 ja väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute määrase artikliga 19 antakse komisjonile õigus

¹⁶ Lisateavet on esitatud EMIRi artiklis 4 ja komisjoni 13. veebruari 2014. aasta delegeeritud määruses (EL) nr 285/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad lepingute otsest, märkimisväärset ja prognoositavat mõju liidus, ning selleks et ära hoida normidest ja kohustustest kõrvalekaldumist (ELT L 85, 21.3.2014, lk 1).

¹⁷ Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 575/2013 (krediitiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta) (kapitalinõuete määrus) artiklid 300–311.

¹⁸ Vt kapitalinõuete määrase artikli 4 lõike 1 punkt 88, mille suhtes kohaldatakse kapitalinõuete määrase artikli 497 üleminekusätteid ja komisjoni 6. detsembri 2017. aasta rakendusmäärust (EL) 2017/2241 (kolmandate riikide kesksete vastaspoolte puhul kestab üleminekuperiood 15. juunini 2018).

¹⁹ Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 575/2013 (krediitiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta) (kapitalinõuete määrus) artikkel 497.

²⁰ Vt EMIRi artikkel 9 ja väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute määrase artikkel 4.

kuulutada kolmanda riigi õigus- ja järelevalveraamistikud samaväärseks. Selline samaväärsust kinnitav otsus on eeltingimus, et ESMA kolmanda riigi kauplemisteabehoidlat tunnustaks. Samaväärsuse ja tunnustamise puudumise korral ei saa Ühendkuningriigis asutatud kauplemisteabehoidlaid pärast üleminekuperioodi lõppu aruandluskohustuse täitmiseks kasutada. Ühendkuningriigi samaväärsuse hindamine selles valdkonnas on pooleli ja seda ei ole veel lõpule viidud. Seega peavad kõik sidusrühmad olema teadlikud stsenaariumist, mille puhul Ühendkuningriigis asutatud kauplemisteabehoidlaid ei saa EMIRi ja väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute määruse kohase aruandluskohustuse täitmiseks kasutada, ja olema selliseks stsenaariumiks valmis.

- Nõuetekohaselt registreeritud või tunnustatud kauplemisteabehoidlale tuletislepingust teatamise kohustus on pandud kesksetele vastaspooltele ja vastaspooltele. Selle nõude täitmise peavad tagama aruandluse eest vastutavad vastaspoolde olenemata sellest, kas nad on finantsasutused või mitte. Kui kauplemisteabehoidlale andmete esitamine delegeeritakse kolmandale isikule, peaksid vastaspoolde veenduma, et selleks sõlmitud lepinguga on tagatud vastavus kõikidele kohaldatavatele EMIRi ja/või väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute määruse nõuetele.
- Seega peavad vastaspoolde tagama vastavuse nõudele, et vastaspoolde säilitavad kõigi sõlmitud tuletislepingute ja nende muudatuste üksikasjad, vähemalt viis aastat pärast lepingu lõpetamist²¹.

3. VÄÄRTPABERITE KESKDEPOSITOORIUMID JA VÄÄRTPABERIARVELDUSSÜSTEEMID

- Väärtpaberite keskdepositooriumid korraldavad väärtpaberiarveldussüsteeme. Nad arveldavad (viivad lõpule) turul sõlmitud tehinguid. Samuti tagavad väärtpaberite keskdepositooriumid väärtpaberikontode hoidmise, kus on registreeritud, kes kui palju väärtpabereid on emiteerinud, ning kõik muutused nende väärtpaberite omandiõiguses.
- Kolmandate riikide väärtpaberite keskdepositooriumid, kes kavatsevad pakkuda teatavaid väärtpaberite keskdepositooriumi põhiteenuseid (mõne ELi liikmesriigi õigusega reguleeritud finantsinstrumentide emiteerimine ja kesksed hoidmisteenused) või pakkuda ELis oma teenuseid mõnes liikmesriigis asutatud filiaali kaudu, peavad taotlema ESMA tunnustust.
- Väärtpaberiarvelduse ja väärtpaberite keskdepositooriumide määruse artikliga 25 antakse komisjonile õigus kuulutada kolmanda riigi õigus- ja järelevalveraamistikud samaväärseks. Nimetatud otsus on eeltingimus, et ESMA kolmanda riigi väärtpaberite keskdepositooriumi tunnustaks. Samaväärsuse ja tunnustamise puudumise korral ei saa Ühendkuningriigis asutatud väärtpaberite keskdepositooriumid pärast üleminekuperioodi lõppu jätkata ELi liikmesriigi õigusega reguleeritud finantsinstrumentide emiteerimist ja kesksed hoidmisteenused ega pakkuda ELis oma teenuseid mõnes liikmesriigis asutatud filiaali kaudu. Ühendkuningriigi väärtpaberite keskdepositooriumid ei saa tugineda väärtpaberiarvelduse ja väärtpaberite keskdepositooriumide määruse artikli 69 lõike 4 kohasele ajutiselt

---

²¹ Vt EMIRi artikli 9 lõige 2.

kohaldatavale varasemalt kehtinud nõudele. Ühendkuningriigi samaväärsuse hindamine selles valdkonnas on pooleli ja seda ei ole veel lõpule viidud. Seega peavad kõik sidusrühmad olema teadlikud stsenaariumist, mille puhul Ühendkuningriigis asutatud väärtpaberite keskdepositooriumid ei saa jätkata ELi liikmesriigi õigusega reguleeritud finantsinstrumentide emiteerimist ja keskseid hoidmisteenusid ega pakkuda ELis oma teenuseid mõnes liikmesriigis asutatud filiaali kaudu, ja olema selliseks stsenaariumiks valmis.

- Ühendkuningriigil ei ole enam võimalik määrata arvelduse lõplikkuse direktiivi kohaseid süsteeme²². Pärast üleminekuperioodi lõppu kaotavad kõik siiani Ühendkuningriigi määratud süsteemid arvelduse lõplikkuse direktiivi kohase määramise koos sellest neile ja nende osalistele tulenevate õiguste ja soodustustega. See ei piira liikmesriikide õigusest tulenevate erisätete kohaldamist²³.

Üldteave kauplemisjärgsete teenuste kohta on esitatud kauplemisjärgseid teenuseid käsitleval komisjoni veebisaidil (https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-markets/post-trade-services_en). Vajaduse korral lisatakse nendele veebilehtedele täiendavat teavet.

Euroopa Komisjon

Finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraat

---

²² Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 1998. aasta direktiivi 98/26/EÜ (arvelduse lõplikkuse kohta makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemides) (arvelduse lõplikkuse direktiiv) artikli 2 punkt a.

²³ Vt arvelduse lõplikkuse direktiivi põhjendus 7.